

Luciferské tvoření ducha mládí z části nevyrovnané karmy

Rudolf Steiner

Zdůrazňuji, že tyto věci nevyprávím proto, abych podával komentář k dramatům, ale abych to, co dramata představují, použil k znázornění skutečných duchovních vztahů a duchovní podstaty. Když uvažujeme o lidské karmě, o celé zákonitosti lidského osudu, pak musíme říci, že v lidské duši je mnoho z prožité, ale i z neprožité karmy. Člověk ve svých uplynulých pozemských životech prožil to, co se musí vyrovnat a má tedy v sobě mnoho nevyrovnaného, co leží na dně duše - nevyrovnaná karma. Každá duše má takovou nevyrovnanou karmu.

A Jan Thomasius si musel k vědomí přivádět mnoho této karmy, zvláště tam, kde se jeho vnitřní bytí rozštěpuje v obyčejnou bytost a v druhou vlastní bytost; zde se odděluje z nevyrovnané karmy velmi mnoho. Odděluje se to, co jako oddělené často pociťuje každá duše, která se postupně vyvíjí k jasnozření. Duše, které to činí, vstupují narozením do fyzického bytí tak, že se nejprve prožívají skrze vlastnosti, které mají jako mladí lidé. Vžívají se do světa jako přirozené děti ke svému užítku a prospěchu, i když se později stanou jasnozřivými osobnostmi. U nich pak můžeme v určité chvíli vidět, jak se v nich rozsvěcuje - což je podmíněno také karmicky - vhléd do duchovních světů. Ale právě jasnozřivé duši se často stává - a je důležité, že se to stává - je-li naladěna nějak mimořádně elegicky, nějak tragicky, že zří své vlastní mládí jako objektivní bytost. Je to zření toho mládí, z něhož člověk vyrostl a jehož se týká otázka:

Co by se zbylo z tohoto mládí, které je mi téměř cizí, kdybych jasnozřením nevplynul do duchovních poměrů? Nastává skutečně jistý druh rozštěpení člověka. Prožíváme něco na způsob nového zrození a pohlížíme k svému mládí jako k cizí bytosti. A v tomto mládí je mnohé, o čem můžeme říci, že v této inkarnaci to ani nebude možné vyrovnat. Je zde pochováno mnoho karmy, která se bude muset vyrovnávat buď později, anebo bychom se měli snažit vyrovnat ji už nyní.

Mnoho z takové nevyrovnané karmy je v duši Jana Thomasia. Tato nevyrovnaná karma, prožívání svého vlastního mládí v podobě jiné bytosti, se odehrává v nitru. K takovému prožívání má přístup Lucifer; může to oddělit, může si vzít substanciální část éterického těla a tu oduševnit' nevyrovnanou karmou. Luciferovým vlivem se pak z toho stane stínovitá bytost, taková bytost, jaká je znázorněna v duchu mladého Jana Thomasia — 2. obraz *Strážce prahu*:

*Můj život se sytí
bytím tvých přání,
sny tvého mládí
srká můj dech.*

Tato stínovitá bytost je skutečnou bytostí, je zde, oddělená od Jana Thomasia, jenže její konání odporuje všeobecnému řádu světa. Co je jako stínová bytost venku, to by mělo být v Janovi uvnitř. Jan Thomasius to pociťuje jako tragický osud této stínové bytosti, která jako část éterického těla žije venku v elementárním a duchovním světě. To je tedy nevyrovnaná karma osamostatněná Luciferem v stínové bytosti Jana Thomasia. Tuto bytost jako dvojníka oslovuje Jan v 5. obrazu *Zkoušky duše* těmito slovy:

*Ty strašidlo utkané z mlžných par,
čistému citu srdce
se osměluješ rouhat.
Ó, jakou vinu jsem na sebe vložil,
že musím hledět na chtivou karikaturu
své tolik svaté lásky.*

Kdo něco takového prožívá - a je to důležitý, významný zážitek - prožívá to tak, že ví, protože karmu nevyrovnal, že uvrhl na sebe určitý druh kosmické viny a zároveň stvořil bytost, která vlastně neměla být venku, ale v něm samém. V *Probuzení duší* o tom uvědomuje Jana Thomasia druhá Filia; že totiž stvořil duševní dítě, které venku existuje v jistém směru neoprávněně.

*Duševní dítě, ty žiješ Janovo mládí
v temných říších stínů...*

Když tedy při vstupu do vyšších duchovních světů předstupujeme před svou vlastní bytost, tato vlastní bytost může v duchovní objektivitě vystupovat před námi rozmnožená. U Jana Thomasia vidíme různé druhy rozmnožení. Část jeho bytosti vystupuje před námi jako dvojník a jiná část jeho bytosti - neboť karma naprosto patří k bytosti člověka - jako duch mladého Jana Thomasia. Potom ale před ním vystupuje ještě něco třetího, neboť on není schopen projít tím, co prožívá Maria - poměrně normálním vývojem. V 9. obraze vidí Astrid a Lunu, sice ne v jednotě se skutečnou Filií, ale přece jen jako dvě duševní postavy.

To je vývoj poměrně blízký normálnímu vývoji. Úplně normální by bylo, kdyby Maria stála před třemi duševními postavami a celé to myšlení, cítění a chtění by bylo tak objekti- zováno, že by je Maria pociťovala jako jednotu. Jenže takový normální vývoj sotva existuje. Zdůrazňuji, že co jsem se pokusil charakterizovat, jsou reálné postavy, takže podobné vztahy jsou absolutně reálné. Taková duše, již jdou vstříc Astrid a Luna, bez Filie - protože to, čím je duše vědomá a duše rozumová, je utvořeno pravidelnějším způsobem než duše cí- tivá - prochází normálním vývojem již ve vysokém stupni. Vývoj Jana Thomasia se velmi liší od normálního vývoje, neboť když se Jan Thomasius přibližuje své druhé vlastní bytosti, nachází zde svého dvojníka a ducha mládí. Tyto zmnože- niny patří k druhé vlastní bytosti, která osvětluje jejich vnitřní vztahy, respektive vystupuje to tím, že druhá vlastní bytost tyto vnitřní poměry osvětluje. A jelikož Jan Thomasius hned k této druhé vlastní bytosti nepřichází (kdyby k ní přišel úplně, předstoupily by před něj všechny tři, on ale musí projít ještě mnohými překážkami na cestě k druhé vlastní bytosti), tu se v něm nachází také to, co je ještě bližší subjektivitě.

Tím je druhá Filia. Ta je také v jistém směru druhou vlastní bytostí, ale tou, která ještě spočívá uvnitř v hlubinách duše a zcela úplně se neuvolnila. To souvisí s tím, co je zde ve fyzickém světě duchovnímu světu nejpodobnější a co člověka může vést vzhůru do vyšších světů - s vševládnoucí láskou - 10. obraz *Probuzení duší*:

*V tobě jsem, článkem tvé duše jsem,
silou tvé lásky sama v tobě jsem,
nadějí srdce, která v tobě žije
plodem dávno zašlého bytí na Zemi...
ó, kéž to skrze mne vidíš!
Vyciťuj mne a mou silou
spatřuj v sobě sám sebe.*

V postavě druhé Filie tak před Jana Thomasia na jeho cestě k druhé vlastní bytosti vystupuje ještě třetí prvek. Kdyby některá duše viděla všechny tři duševní postavy, pak by neměla vůbec žádné problémy; takto se ale může ještě zobektivizovat celá bytost člověka a promítnout se do prostoru jako celek.

Již jsem se vám zmínil o tom, že vžívá-li se člověk do elementárního světa (určité známky tohoto vžívání zůstávají i když se člověk vžívá do světa duchovního), musí si osvojit schopnost proměňování, neboť v duchovním světě se vše proměňuje, protože v něm není ztuhlá uzavřená forma. Forma je jen ve světě fyzickém, v elementárním světě je pohyblivost a schopnost proměňování. S tím je však spojeno to, že k člověku neustále přistupují prvky bytostné povahy, a snadno mohou nastat záměny, neboť všechno je v ustavičné proměně. Neobyčejně snadno zaměníme jedno s druhým, když hned na to v jistém smyslu nestačíme. A to se právě stalo Janu Thomasiovi, když napřed má před sebou druhou Filii a pak považuje za druhou Filii dvojníka — 4. obraz *Probuzení duší*:

*Jane, tvé probuzení zůstane bludem,
dokud sám nevysvobodíš ten stín,
jehož zakletý život tvoří tvá vina.*

Takové záměny nastávají velmi často. Člověk si musí ujasnit, že se nejprve musí propracovat k pravdivému nazírání vyšších světů a že právě zde mohou kvůli proměňování nastat záměny. A právě způsob, jak se tyto záměny projevují, je mimořádně významný pro cestu, kterou se ubírá vývoj duše. Vzpomeňme si, že třikrát měl Jan zážitek- první zážitek je s druhou Filii, druhý je s dvojníkem, třetí zase s druhou Filii. Máme zde trojnost zážitků. S trojnostmi se ve světě střetáváme často a musíme je hledat, protože vždy jsou zde přítomné. Že má Jan Thomasius před sebou dvakrát druhou Filii, jen jednou dvojníka a jednou se dopouští zmíněné záměny, souvisí s tím, čeho dosáhl. Ale s tím, čím sám je, souvisí také to, že vnímá duchovní dítě- ducha mladého Jana, který je jeho stvořením - sice byl k bytí přiveden pomocí Lucifera - ale je zde ve světě.

To často patří k nejotřesnějším zážitkům jasnozřivého vědomí, že člověk nachází v duchovním světě části nevyrovnané karmy jako Luciferem osamostatněné stínovité bytosti. A může najít skutečně mnoho takových stínovitých bytostí, které svou nevyrovnanou karmou sám, Luciferovým přičiněním, přesadil do duchovního světa. Zážitky se stínovými bytostmi odpovídají přítomnému vývojovému stavu jednotlivé duše.

Dejme tomu, že by se ta věc měla u Jana Thomasia jinak; že by se dopustil záměny dvojí, viděl by nesprávně dvakrát a jednou správně, neboli dvakrát by viděl dvojníka a jednou druhou Filii. S Janem Thomasiem je tomu tak, že ještě příliš silně vězí v subjektivitě. Zatímco Maria již stojí v objektivitě tak silně, že před ní vystupují dvě duševní síly, Jan musí nejprve svou duši posilovat, jak mu radí Maria v 10. obrazu *Probuzení duší*:

*Jane, chceš-li svůj duchovní stín
vytrhnout kouzlům duševních světů,
hledej cíle, které ti z něj svítí.*

*Vede tě stopa, podle níž hledáš, ,
ale nejprve ji musíš zase správně najít.
Tu ti ukazuje že n a v blízkosti chrámu,
když v tobě žije myšlenkovou silou.*

Jasně vidíme, že dnešní lidstvo je proniknuté Ahrimanem, tak jako byl egyptský svět proniknutý Luciferem. Lucifer je mocnost, která chce do přítomného obrazu světa vnášet to, co bylo v minulých stavech, která chce, aby všechno zůstalo při starém. Lucifer má zájem na tom, aby z obrazu světa vyloučil všechno mravní, jehož přítomnost má velký význam, protože působí jako zárodek pro pozdější tvoření světa.

To je případ zření druhé Filie v *Probuzení duší* na konci 2. obrazu:

*Trhají květy jak klidný prospechár
v čarovném dění
Snem je jim pravda,
blud pravdou činí,
aby spící klíčení k životu procitlo.
A bdící snění odhaluje duším
zakleté tkaní vlastní bytosti.*

Takže to, co ještě zůstává dosti subjektivní a co vystupuje jako „zakleté tkaní vlastní bytosti“, to se musí objektivizovat. Slovy „zakleté tkaní vlastní bytosti“ sílí jeho duše. Když toto „zakleté tkaní vlastní bytosti“ vystoupí napovrch, když se Jan blíží druhé vlastní bytosti, stojí sám před sebou jako dvojník, jako duch mladého Jana, jako druhá Filia. Jan by byl uzpůsoben jinak, kdyby jinak prožíval tuto trojnost, kdyby - řekněme - se dopustil záměny dvakrát a mohl dvakrát prožít dvojníka. Kdyby nastal takový případ, pak by byl Jan prostě někdo jiný.

Představíme-li si na místě Jana Thomasia takového Jana, který by se dvakrát dopustil záměny nebo dvakrát by prožil dvojníka, pak by Jan nespátřil jednoho ducha mladého Jana, ale mnoho takových duchovních Janových dětí. Tu se vícekrát dotýkáme okraje velkých duchovních tajemství duše.

GA 147